

Почнімо з історичної довідки. Збірник «Рідне слово» («Питання мовної культури») вперше надійшов до Волинської обласної державної бібліотеки у 1971 році (випуск 5). Потім у 1973 році тут з'явився 7-ий випуск, у 1974 — 9-ий. Із 1976 року за новою назвою «Культура слова» (Республіканський міжвідомчий збірник) його регулярно замовляв відділ комплектування. На сьогодні останнім виданням, яке отримала бібліотека, є 45-ий випуск 1994 року. На жаль, подвійні 46-47-ий і 48-49-ий випуски 1996 року не надійшли. Подібна картина й у бібліотеці найбільшого вузу — Волинського державного університету імені Лесі Українки (раніше — Луцького державного педагогічного інституту). Збірник «Культура слова» замовляли, починаючи з 10-го випуску до 45-го. Книги потрапляли на абонемент, до читального залу, до кабінетів української мови факультетів україністики і педагогічного.

Книгарні міста Луцька колись замовляли збірник за тематичними планами видавництва «Наукова думка». Тепер його привозять з видавництва самі продавці книгарень «Освіта» і «Планета». Останнє видання у продажу ще не було. Як сказала продавець магазину «Освіта» Г. Король, на збірник є попит. Це ж відзначали директор бібліотеки Волинського держуніверситету Л. Стрілка, працівники читального залу обласної наукової бібліотеки.

Наявні у бібліотеках міста Луцька випуски збірників «Рідне слово», «Культура слова» свідчать, що тут друкувалося чимало матеріалів, присвячених літературі, власним географічним назвам Волині. Особливу увагу привертала публікації про Лесю Українку, її епістолярну спадщину. У 40-ому випускові за 1991 рік розділ «Слово в художньому творі» повністю присвячений 120-річному ювілеєві поетеси.

Багато волинян стали дописувачами періодичного видання. Зокрема, стилістичні функції діалектизмів у творах українських прозаїків розкривала тодішній викладач Луцького педінституту, тепер — професор Українського педагогічного університету Г. Козачук («Рідне слово». — 1971. — Вип.5). Про семантико-стилістичні особливості гідронімів Дунай, Дніпро писав доцент Волинського університету Г. Аркушин у статті «Улюблена народом ріка» (1981 рік, випуск 21). Він же підготував цікавий матеріал про мову газети польських українців «Наше слово» (1983 рік, випуск 43). У публікації «Всі України» і «кожна Росія» (1996 рік, випуски 46-47) Аркушин охарактеризував топоніми з узагальнювальним значенням, що часто вживаються в сучасній художній літературі та публіцистиці.

Питанням культури усної мови на українському телебаченні присвятила статтю «А слово мовлене інакше...» доцент Волинського університету С. Богдан (1992 рік, випуск 42). Вона також досліджувала епістолярну спадщину Лесі Українки, Ольги Кобилянської (1994 рік, випуск 45), вивчала прізвиська села Світязькі Смолярі Шацького району Волинської області (1996 рік, випуски 48-49).

Метафори в повісті Михайла Коцюбинського «Тіні забутих предків» аналізувала на сторінках «Культури слова» доцент Волинського університету Л. Бублейник (1993 рік, випуск 44).

Доцент Н. Данилюк написала статті «Дівчина — як намальована» (мовний образ дівчини у народній пісні; 1984 рік, випуск 26), «Я обізвався серцем в світ...» (про використання фольклорних джерел у поезії Миколи Вінграновського; 1987 рік, випуск 33), «Ой вишеньки-черешеньки...» (про народнопоетичну лексику в «дитячих» творах Лесі Українки; 1993 рік, вип. 43).

Чимало праць про волинську топонімію опублікував колишній викладач Луцького педінституту, нині науковий співробітник Інституту української мови НАН України В. Шульгач.

В останньому випускові збірника з'явилися статті молодих дослідників — аспірантів Тетяни Топольської «Народнопоетичні номінації у творчості Володимира Свідзінського» і Святослава Вербича «Як пояснити назву села Милятин». Можливо, й не всіх волинян — авторів «Культури слова» ми згадали.

Отож, збірник популярний серед викладачів і студентів університету, Луцького педагогічного училища. На жаль, не досить активно використовують збірник вчителі української мови та літератури. Хоча тут є багато статей, які могли б прислужитися не лише словесникам, а й історикам, вчителям початкових класів, вихователям дошкільних закладів. З огляду на це було б добре, аби розділ «На допомогу вчителеві» був більш методично спрямований, тісніше пов'язаний із програмами шкіл, гуманітарних ліцеїв, гімназій.

Своїми думками про видання поділилася вчителька української мови та літератури, старший вчитель Луцької гімназії № 21 Н. Кульчицька, відзначивши потрібність збірника для виховання культури мови читачів. Ми провели невеличке опитування випускників гуманітарного класу цієї ж гімназії, які мали змогу ознайомитися із випусками збірника різних років. Так, Ковальчук Олеся повідомила, що у 46-47-ому випусках з великим інтересом прочитала статтю В. Галич про те, як Олесь Гончар добирає імена в романі «Прапороносці»; розвідку В. Шульгача про топонімію Волині, дослідження Н. Рядченко і Л. Шевчук про можливість перекладу назви «Вишневі усмішки» російською мовою. Мігдаль Алла розповіла, що у 41-ому випуску за 1991 рік її зацікавили статті Л. Москаленко «Від назв тварин до назв рослин», І. Коропенко «Вовчий зуб і лебедина шия». Стельмащук Марія у цьому ж випуску звернула увагу на статтю Г. Півторака «Білоруська мова арабським письмом»: «Я дуже багато дізналася про те, як розвивалося письмо у Литві, Білорусі, як писалися білоруські та польські тексти арабським письмом. Це — цікава інформація, якої мені не доводилося раніше читати», — сказала учениця. Усі гімназисти вважають, що було б дуже добре, якби збірник «Культура слова» надходив до шкільних бібліотек, ширше застосовувався на уроках і в позакласній роботі.

На нашу думку, це видання потребує додаткової реклами у пресі, серед вчителів та старшокласників. Окремі розділи типу «Наші консультації», «З редакційної пошти», які оперативно реагують на запитання читачів, можна було б якийсь час друкувати у популярних загальноукраїнських і місцевих газетах.

Редакційна колегія на чолі з відповідальним редактором С. Єрмоленко (у попередні роки В. Русанівським, М. Пилинським) багато зробили, щоб у доступній формі донести важливі питання історії, сучасного розвитку рідної мови, подати практичні рекомендації для правильного наголошування і слововживання. Щастя їм у цьому і в наступні роки!

Ніна Данилюк, доцент
Волинського університету